

وجوب العمل بالسنة وكفر من أنكرها
واجبیتی پھیر ہو کر دن
وکر دہوہ کر دن بہ
سونہتی پیغمبری
خودا - صلی اللہ علیہ
وسلم - وکوفری نہو

کەسەى نەوۆلى لە ئهمه
دهکات

واجبیتی پهیره وکردن وکرده وه کردن به سونه تی
پیغه مبهری خودا -صلی الله علیه وسلم- وکوفری
ئه وه که سهی نکۆلی له ئه مه دهکات

دانهر:

عبد العزیز ئیبن عبد الله ئیبن باز -رهحمه تی خوی لیبت-
بسم الله الرحمن الرحیم

پیشه کی

سو پاست و ستایشت بۆ پهروه ردگاری جیهانیان، و سه ره نجام
و کۆتایی بۆ ته قواداران، و سه لاوات و سه لام له سه ر
پیغه مبه رمان موحه مه د نێردراو وه کو ره حمه ت بۆ جیهانیان
و سه لاوات و سه لام له سه ر ئه هلی به یتی و هاوه لانی که قه ر ئان
و سونه تی پیغه مبه ره که یان به پارێزراوی گه یاندوو له وانیه
دووی خۆیان، به ئه وه پهری پاراستنی ئه مانه ت و وردبینیه وه،
وما نا و ده سه ته واژه کانیان پاراستوو -رهزای خویان لیبت-
و بمانکات به یه کی که له ئه وانیه شو ئینیان ده که ون به چاکه
و بمانکات به به لگه له سه ر هه موو به نده کان به گه یاندنی
ئاینه که ی، پاشان:

زانایان له پێشو و له ئیستادا کۆکن له سه ر ئه وه ی ئه و
بنچینه ی به هه ند وهر ده گیریت بۆ چه سپاندنی حوکه مه کان،

وړوونکړدنه وهی حه لال وحه رام له قورئانی پړوز دایه که
هیچ ناحه قی و نادروستی و ناته وایه ک ړووی تی ناکات له
هیچ کاتیځدا و له هیچ لایه که وه وه،

پاشان سونه تی پیغه مبهری خودا - صلی الله علیه وسلم - که
به هه و وئاره زووی خوئی قسه ناکات به لکو ئه وهی ده یلیت
وه حیه له لایه ن خودا وه،

پاشان یه کده نگی وکوډه نگی زانایانی ئیسلام،

پاشان زانایان جیاوازن سه بارهت به چهند بنچینه یه کی تر
گرنګترینیان بریتیه له قیاس - پیچواندن - وزوړینه ی زانایان
له سهر ئه و رایه ن که به لګه یه ئه گهر مه رجه به هه ند
وه رګیراوه کانی تیدا بیت، و به لګه کان له سهر ئه وهی که ئه م
بنچینه زوړ زیاترن له وهی سنووردار بکړن و به ناو بانګترن
له وهی که ئه سلن باس بکړت

ئه و بنچینه ی به هه ند و ه ر ده گیریت له چه سپاندنی
حوکه کا ند ا

بنچینه ی یه که م: قورئانی پړوز

سه بارهت به بنچینه ی یه که م؛ قورئانی پړوز، له زوړ شوینی
قورئاندا ئاماژه کراوه به واجبیتی شوینکه وتی وده ستګیرویی
پیوهی وپاراستن وتینه په راندن وړه چاو کړدی سنووره کانی.

خوای گه وره دهفه رمویت:

﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾
﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾
واته: ﴿ئهم قورئانه کتیبیکی پیروزه دامانبه زاند (بو سه رجهم
خه لکی، له هه مووکات و شوینیکدا) دهئیهش شوینی بکه ون
وته قوأتان هه بیت تاوه کو الله ره حمتان پی بکات...﴾

وپه روهر دگار دهفه رمویت:

﴿قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ
الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ
يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾
﴿قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ
الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ *
به راستی له لایه ن خواوه رووناکیه کی ئاشکراتان بوها تووه
(که موحه مه دی پیغه مبه رمانه (صلی الله علیه وسلم)
هاوړی له گه ل کتیبیکی روونکه ره وهدا (که قورئانه)

(15) يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم
مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ *
(بېگومان) خوا به و قورئانه پیروزه هیدایهت و رېنمووی ئه و

که سانه ده کات که: شوین ره زامه ندی خوا که وتوون، به ره و
 ری بازه کانی ناشتی و ئاسوده بی و له تاریکایی یه کان
 ده ریانده هینیت و رزگاریان ده کات و ده یانخاته ناو پوناکیه وه
 به فهرمانی خوئی و پینموویان ده کات بو سهر ریگه و ری بازی
 راست و دروستی (دینداری و خواناسی و چاکه کاری) (16) ﴿

وخوای گه وره ده فهرمویت:

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ لَا يَأْتِيهِ
 الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ﴾
 ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ *
 به راستی نه وانهی که بی باوهر بوون به رانبره نه و قورئانهی
 بویان نیردرابوو، بیگومان نه و قورئانهش کتیبیکی زور به نرخ و
 ناوازه و به هیژ و به پیژه (41) لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا
 مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ * هیچ ناحقی و نادروستی
 و ناته واوییه ک پرووی تی ناکات له هیچ کاتیکدا و له هیچ
 لایه که وه، ره وانه کراو و نیردراوی زاتیکه که خاوهنی حیکمهت
 و داناییه و شایانی سوپاس و ستایشه (42) ﴿

و په ره وردگار ده فهرمویت:

﴿وَأَوْحِي إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾

﴿وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾ واته: ﴿ومن
 ئەم قورئانه شم به وەحی و نیگا بۆ هاتووە تا ئێوەو هەموو
 ئەوانە ی پێیان دەگات پێی ئاگادار کەمەوہ﴾

وخوای گەورە دەفەر مویت:

﴿هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِ﴾

﴿هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِ﴾ واته: ﴿ئەم (قورئانه)
 راگەیاندنیکە بۆ خەڵکی بە گشتی تا بە ھۆیەو و ڕیا بکڕینەو و
 ئامۆژگاری پێ وەر بگرن﴾

وئایەتە کان لەسەر ئەم مانایانە زۆرن وە زۆرێک لە فەرموودە
 سەحیحەکانی پێغەمبەری خودا -صلی اللہ علیہ وسلم-
 ھاتوون کە فەرمان دەکەن بە دەستگرتن بە قورئان
 و پەیرەوکردنی، ھەموو ئەمانە ئاماژەیە بۆ ئەو ھەركەسیک
 دەستی پێوە بگرت ئەوا لەسەر پێبازی راست و ھیدایەتە
 و ئەو ھەوای وازی لیبھێنیت و شوینی نەکەوت ئەوا لەسەر
 گومارپیە

ولەو فەرموودانەیش کە چەسپاوہ لە رەسول اللہ -صلی اللہ
 علیہ وسلم- لە وتاری حەجی مائئواپی فەرمووی:

(إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا لَنْ تَضَلُوا إِنْ اعْتَصَمْتُمْ بِهِ كِتَابَ اللَّهِ)

(من ھۆکاری گومارنەبونم بۆ بە جی ھێشتون ئەگەر بە
 راستی دەستی پێوە بگرن) ؛ مەبەستی قورئان و سونەتە -صلی
 اللہ علیہ وسلم-،

[رواه مسلم].

وله هه مان سه رچاوه دا هاتووه كه پيغه مبهري خودا - صلى الله عليه وسلم - ده فهرمويت:

« إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ ثَقَلَيْنِ أَوَّلُهُمَا كِتَابُ اللَّهِ فِيهِ الْهُدَى وَالتُّورُ فَخُذُوا بَكِتَابِ اللَّهِ وَتَمَسَّكُوا بِهِ »

« من دوو شتي گه وره و گرانان بو جیده هیلم: یه که میان کتیی خودا (قورئان) که هیدایهت ونور ورینمونی تیدایه شوینی بکه ون ودهستی پیوه بگرن ».

رهسول الله رینمونی کرد بو دهستگرتن به قورئانه وه زمانی دان بوی ، پاشان فهرمووی :

« وَأَهْلُ بَيْتِي أَذْكُرْكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي أَذْكُرْكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي »

« ئه هلی به یتیم خوی گه ورهتان به بیر دهینمه وه سه بارهت به (مافی) ئه هلی به یتیم، خوی گه ورهتان به بیر دهینمه وه سه بارهت به (مافی) ئه هلی به یتیم »

وله گیرانه وه یه کدا سه بارهت به قورئان فهرمووی:

هو حبل الله من تمسك به كان على الهدى ومن تركه كان على الضلال.

(ئوه پهتی خوی گه وره یه ههرکه سیك دهستی پیوه بگریت له سهر هیدایه ته وه هرکه سیك وازی لیبهینیت له سهر گومراییه).

وفهرمووده کان له سهر ئه م واتايه زۆرن، ویه کدهنگی زانایان له هاوه لآن وئه وانهی پاشیان هاتوو له سهر واجبیتی ده سترتن به کتیی خوی گه وره و حوکم کردن پی و گه پانه وه له حوکم کردندا بۆ لای ئه و وه ره وه ها گه پانه وه بۆ سونه تی پیغه مبه ری خودا -صلی الله علیه وسلم- ئه وهنده به سه و وه لام به خشه و باسکردنی هه موو به لگه کان درێژه ده کیشیت.

بنچینه ی دووهم: ئه وه ی به سه حیجی وچه سپاوی هاتوو له

پیغه مبه ری خودا وه -صلی الله علیه وسلم- وهاوه لانی

وئه وانهی پاشیان له زانایان و نیمانداران

و بنچینه ی دووهم له سی بنچینه که که یه کدهنگی هه یه له سه ری ئه ویش ئه و فهرموودانه یه که به سه حیجی و دروستی له پیغه مبه ره وه هاتوون -صلی الله علیه وسلم- وه ره وه ها له هاوه لآن وئه وانهی پاشیان له زانایان، باوهریان به م بنچینه هه یه و وه کو به لگه باسی ده که ن وفیری ئومه تی ده که ن، و له سهر ئه م بابه ته کتیی زۆر نوو سراوه و پروونکراوه ته وه له کتیه کانی (أصول الفقه: بنچینه کانی فیه) و (المصطلح: زانستی فهرمووده)، و به لگه کان له سهر ئه م بابه ته زۆرن وله ژماردن نایه ن، وله وانesh ئه وه ی هاتوو له قورئاندا سه باره ت به فهرمانکردن به شوینکه وتنی

وگوږپرايه ليكړدني، وئهمه ياش ئاراسته كراوه بؤ خه لکي
 سه رده مي خوۍ وئوانه ي له پاشي دين هه تاوه كو رږڅي
 قيامه ت چونكه پيغه مبهري خدا -صلي الله عليه وسلم- بؤ
 هه موو خه لکي نيردراوه، وئهو -صلي الله عليه وسلم-
 رافه كاري كتيبي خواي گه وره يه وئهو ي تيدا هاتووه رږووني
 ده كاته وه به قسه كاني وكرده وه كاني ويډه ننگ بوون ورازي
 بووني له سهر قسه يه ك يان كرده وه يه ك له پيشي كرابيټ -
 ته قرير-، وئه گهر سونه تي ره سول الله نه بوايه مسولمانان
 ژماره ي ركا ته كاني نوږه فهرزه كان وچونيه تي نه نجامداني
 نوږه كان وئهو ي واجبه تيدا ؛ له لايان نه زانراو بوو، و
 ورده كاري رږو وگرتن وزه كات وحه ج وجيهاد وفه رمان
 به چاكه ونه ي له خراپه يان نه ده زاني، ونه يانده زاني ورده كاري
 حه لال وحه رام چيه له مامه له كان وشته حه رام كراوه كان
 وئهو ي خواي گه وره واجبي كردووه له سنووره -حه دده-
 شه رعيه كان وسزاكان كه ثايه ت له سهر يان هاتووه له سوره تي
 (آل عمران) كه خواي گه وره ده فهرمويت:

﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾

﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ واته: ﴿گوږپرايه ل
 و فهرمانبه رداري خوا و پيغه مبهريه كهي بن تا ره حمه تي الله به
 ده ست بهين﴾

وله سوره تي (النساء) خواي گه وره ده فهرمويت:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾
 ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ واته:
 ﴿ثُمَّ هُوَ الَّذِي فَتَنَ قَارُونَ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِذْ أَخَذَ مِنْهُمُ الْمَوْتَرِ فَأَوَّكَلَ لِقَارُونَ فَتَنَ لِقَارُونَ أَنْ يَحْمِلُوا إِثْمَ الْمَوْتَرِ بِحَصْنِ لِقَارُونَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ فَأَخَذَهُ الْمَلَكُ وَكَذَلِكَ أَخَذَ اللَّهُ مِنَ النَّبِيِّينَ مَا هُمْ بِأَعْيُنِنَ إِنَّ لِقَارُونَ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾
 خوا و پیغمبر و فرمانبرداران بکن که وهک خوتان باوهداران، خوئه گهر له شتیکدا بوو به کیشه تان دهریاره ی حوکمی خوایی، نه وه نه وه کیشه یه بگپرنه وه بو لای خواو پیغمبره که ی (صلی الله علیه وسلم) (که قورئان و سوننه ت ده گه یه نیّت)، نه گهر ئیوه باوهدرتان به خواو به رپوژی قیامت هه یه، (رپه تارکردنتان) به و شیوه یه چاکترین و جوانترین سه رچاوه یه بو چاره سه ری کیشه کانتان ﴿

وهه ره له سورته ی (النساء) په روه ردگار ده فه رموئیت:

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا﴾

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا﴾ واته: ﴿نه وه ی فرمانبردار ی پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) بکات، نه وه به راستی فرمانبردار ی خوا ی کردووه، نه وه که سه شی پستی هه لکردووه (نه وه خو ی

زهره رمه ند ده بئیت) خو ئیمه تۆمان نه ناردوه تا ببیته چاودیر
به سه ر ئه وان ه وه ﴿

وچۆن ده کریت گوپرایه لی بکریت له کاتیکدا خه لکی ره تی
بکه نه وه بکه پینه وه بو قورئان وسونه ت ئه گهر سونه ته که ی
به لکه نه بئیت یان هه مووی پاریزراو نه بئیت، ههر بۆیه به یی
ئهم وته یه خوای گه وه فه رمانی به بهنده کانی کردووه به
شوینکه وتنی شتیک که ههر بوونی نیه وئهمیش پوچه لترین
شته وگه وه ترین کوفره به خوای گه وه وگومان خراپیه به
ئهو زاته -سبحانه وتعالی-،

خوای گه وه -عز وجل- له سوره تی -النحل- ده فه رموئیت:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَتَفَكَّرُونَ﴾

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَتَفَكَّرُونَ﴾ واته: ﴿و ئیمه قورئانمان بو تو دابه زاند، تا بو
خه لکی ئه وه پروون بکه یته وه که بۆیان هیئراوه ته خواره وه، بو
ئه وه ی بیریک بکه نه وه و تیبفکرین.﴾

وهه روه ها په روه ردگار له هه مان سوره تی پێشوو ده فه رموئیت:

﴿وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾

﴿وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ واته: ﴿ئِيْمَه قورئانمان دانه به زان دو وه ته سهر تو ته نها بو ئه وه نه بېت كه هه رچى ئه و خه لكه كي شى له سهر هه يه (له باب ته كانى دنيا و دين) بو يان روون بكه ينه وه و ببيته هو ي هيدا يه ت و ره حمه تيش بو ئه و كه سانه ي كه ئيمان و باوهر ده هين﴾

چون خوى گه و ره فه رمانده كات به پيغه مبه ره كه ي - صلى الله عليه وسلم- كه ئه وه ي دابه زيوه -قورئان- روونى بكاته وه له كاتي كدا سونه ت بوونى نه بېت يان به لكه ي تي دا نه بېت ؟ وهه روه ها په روه ر دگار له سوره تى -النور- ده فه رمويت :

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ﴾ واته: ﴿پييان بلى: فه رمان به ردارى خوا و فه رمان به ردارى پيغه مبه ر بن، خو ئه گه ر پشتيان هه لكرد، ئه وه ئه و ته نها به رپر سيارى نه فسى خو يه تى، وئيوه ش سه ري چى و يا خى بوونه كه تان له سه رتان ده كه وي ت، خو ئه گه ر فه رمان به ردارى بن و گو يرا يه ل و ملكه چ بن به راستى ئه وه هيدا يه ت وه رده گرن، دل نياش بن كه ئه ركى سه رشانى

پیغمبر صلی الله علیه وسلم تنها گه یاندنیکی روون و
ناشکرایه ﴿

وله هه مان سوره ت خوی گه وره دهفه رمویت:

﴿وَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
تُرحَمُونَ﴾

﴿وَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
تُرحَمُونَ﴾ واته: ﴿تهی ئیمانداران: نوێزه کانتان له کاتی خویدا
به چاکی ته نجام بدهن و زه کاتی ماله کانتان بدهن و
فه رمانبه رداری پیغمبریش بکهن هه تا ره حمهت ومیهره بانی
الله به دهست بخهن﴾

وپه ره دگار له سوره تی (الأعراف) دهفه رمویت:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ﴾

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ﴾ واته: ﴿تهی پیغمبر (صلی الله علیه وسلم)
بلی: تهی خه لکینه به راستی من پیغمبره ری خودام بو ئیوه

به گشتی، نهو خوايهی که هر بؤئه وه خاوهنداریتی
 ئاسمانه کان و زهوی، هیچ خوايه ک نيه جگه لهو زاته،
 ده ژینیت و ده مرینیت، که واته باوهری بهینن بهو خوايه و
 به پیغه مبه ره که ی، که هه والده ریکی نه خوینده واره، (تا هیچ
 که س نه لیت پیاویکی خوینده وار بووه و خوی قورئانی داناوه)
 نهو پیغه مبه ره ی که خوی باوهر دهینیت به خواو به
 فهرمووده کانی، ده ئیوهش شوینی بکهون، بؤ ئه وه ی ئیوه
 رینمووی بکرین ﴿

لهو ئایه تانه دا ئامارهی پروون هاتووه سه بارهت به وه ی
 هیدایهت و ره حمهت له شوینکه و تنی پیغه مبه ره -صلی الله
 علیه وسلم- وچۆن ئه مه ده بیت ئه گهر کرده وه به
 سونه ته کانی نه کریت یان بووتریت راست و سه حیح نيه یان
 بووتریت ناکریت پشتی پی به ستین وه کو به لگه،

وپهروه ردگار له سوره تی (النور) ده فهرمویت:

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ
 يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ واته: ﴿ده با ئه وانهی که سه ریچی
 فهرمانه کانی ره سول الله ده کهن بترسن له وه ی که تووشی
 تاقی کردنه وه یه کی سهخت، یان تووشی سزایه کی به ئیش
 بین.﴾

وخوای گه وره له سوره تی (الحشر) ده فهرمویت:

﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾

﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ واتقوا
الله! إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿واته: جا ئه وهی پیغه مبه ر (صلی
الله علیه وسلم) پی به خشیوون وهری بگرن، ههر فهرمانیکی
پیدان به گوئی بکه ن، قه ده غه ی ههر شتیکی لی کردن لی
دوور که ونه وه، له خوا بترسن؛ چونکه به راستی خوا سزای به
نیس وسه خته.﴾

وئهو ئایه تانه ی که ئاماژن بو ئهم بابه ته زوړن وهه موویان
به لگه ن له سهر واجبی تی شوینکه وتن وگوپرایه لیکردنی -صلی
الله علیه وسلم- وشوینکه وتنی ئه وهی پی هاتووه هه روه کو
له به لگه کانی پیشووتر باسکرا سه باره ت به واجبی تی
شوینکه وتنی قورئان وده ستگرتن پیوه ی وگوپرایه لیکردنی
وگوپرایه لیبوونی فهرمانه کانی ونه هی لیکراوه کانی، وه قورئان
وسوننه دوو بنچینه ن هه رکه سیک نکۆلی له یه کیکیان بکات
ئهو نکۆلی له ئه وی تریان کردووه و به درۆی داناوه وئهمه ش
کوفر وگومراییه وده رچوونه له بازنه ی ئیسلام به یه کده نگی
زانایان.

هه ندیک له و فهرموودانه ی له پیغه مبه روه -صلی الله علیه
وسلم- له مباریه وه هاتون؛

وفه رمووده ی زۆری مته واتیر هاتوو له پیغه مبهری خوداوه
 -صلی الله علیه وسلم- سه بارهت به واجبیتی گوپرایه لیکردنی
 وشوینکه وتنی ئه وهی پئی هاتوو وحه رامیتی سه ریچی کردنی
 فه رمانه کانی ئه میش ده رهق به ئه وانیه له سه رده می ئه و
 بوون وئه وانیه شی له پاشی دین هه تاوه کو قیامهت، نمونه ی
 ئه و فه رموودانه فه رمووده که ی ئه بو هوریره یه -ره زای خوی
 لیبت- که له پیغه مبه ر -صلی الله علیه وسلم- ده گیریت هوه
 فه رموویه تی:

«مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصَى اللَّهَ»

«هه رکه سیک گوپرایه لی من بیت ئه و گوپرایه لی الله بووه و
 هه رکه سیک سه ریچی -فه رمانی- من بکات ئه و سه ریچی -
 فه رمانی- الله ی کردوو»

وه له [صحیح البخاری] دا هاتوو که پیغه مبهری خودا -
 صلی الله علیه وسلم- ده فه رمویت:

«كُلَّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبِي قَبِيلٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ يَأْبَى
 قَالَ مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى»

«هه موو ئومه ته که م ده چنه به هه شته وه مه گه ر که سیک
 نه یه ویت، ووترا: کئ نایه ویت ئه ی پیغه مبهری خودا؟
 فه رمووی: هه رکه سیک گوپرایه لی من بیت ئه و ده چیت ه
 به هه شته وه و هه رکه سیک سه ریچی -فه رمانی- من بکات
 ئه و نایه ویت -بچیت ه به هه شته وه-»،

و [أحمد] و [أبو داود] و [الحاكم] به سه‌نه‌دیکی چه‌سپاو
 و سه‌حیح گیراویانه‌ته‌وه له میقدام کوری مه‌عدی کریبه‌وه که
 پیغه‌مبه‌ری خودا -صلی الله علیه وسلم- ده‌فه‌رمویت:

«أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ أَلَا يُوشِكُ رَجُلٌ شَبَعَانُ عَلَى
 أُرِيكَتِهِ يَقُولُ عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْقُرْآنِ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ فَأَحِلُّوهُ
 وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ»

« من قورئان و هاوشیوهی قورئانی پی به‌خشاوه، نزیکه
 له‌وهی که‌سیک له‌پال‌دانه‌وهی دووای تیری فه‌رمووده‌یه‌کی
 منی پیبگات بلێ: له‌ نیوان ئیمه‌ وئیوه‌ کتییی خودایه
 (قورئانه)، هه‌رشتیک‌ه‌ل‌ل‌ک‌رابوو‌تیییدا؛ ئیمه‌ش به‌ه‌ل‌ل‌ی
 داده‌نین، و هه‌رشتیک‌ه‌رام‌ک‌رابوو‌تیییدا؛ ئیمه‌ش به
 ه‌رامی داده‌نین»

و [أبو داود] و [إبن ماجه] به سه‌نه‌دیکی چه‌سپاو و سه‌حیح
 ده‌یگیرینه‌وه له‌ ئه‌بی رافیع‌ه‌وه که پیغه‌مبه‌ر -صلی الله علیه
 وسلم- فه‌رموویه‌تی:

«لَا أَلْفَيْنَ أَحَدَكُم مُّتَكِنًا عَلَى أُرِيكَتِهِ يَأْتِيهِ الْأَمْرُ مِنْ أَمْرِي مِمَّا
 أَمَرْتُ بِهِ أَوْ نَهَيْتُ عَنْهُ فَيَقُولُ لَا نَذْرِي، مَا وَجَدْنَا فِي كِتَابِ اللَّهِ
 اتَّبَعْنَاهُ»

«یه‌کیکتان نه‌بینم له‌ه‌وانه‌وهی دووایی تیری فه‌رمانیکی
 منی بۆ بیت له‌و‌شتانه‌ی فه‌رمانم پیکردوو‌ه‌ یان نه‌هیم
 لیکردوو‌ه‌ ده‌لێت نازانین، ئه‌وه‌ی له‌کتییی خوای گه‌وره
 هه‌بیت شوینی ده‌که‌وین»

وله حهسه نی کوری جابره وه ده لیت: گویم له میقدام کوری مه عدی که ریب بوو - رهزای خوای لیبت - که دهیوت:

حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- يَوْمَ خَيْبَرَ أَشْيَاءَ ثَم قَالَ «يُوشِكُ أَحَدُكُمْ أَنْ يُكَذِّبَنِي وَهُوَ مُتَكِيٌ يُحَدِّثُ بِحَدِيثِي فَيَقُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ كِتَابُ اللَّهِ فَمَا وَجَدْنَا فِيهِ مِنْ حَلَالٍ اسْتَحْلَلْنَاهُ وَمَا وَجَدْنَا فِيهِ مِنْ حَرَامٍ حَرَّمْنَاهُ إِلَّا إِنَّ مَا حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ مِنْهُ مِثْلُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ»

پیغه مبهری خودا -صلی الله علیه وسلم- له پوژی خه یه ردا هه ندیک شتی هه رامکرد پاشان فهرمووی: « نزیکه له وهی که سانیک من به درو دابنن، له کاتی هه وان هه دووایی تیری فهرمووده ی منیان پ بگات بلین: له نیوان ئیمه وئیوه کتیی خودایه (قورئانه)، هه رشتیک هه لاکرابوو؛ ئیمه ش به هه لالی داده نیین، و هه رشتیک هه رامکرابوو؛ ئیمه ش به هه رامی داده نیین،

دهی باش بزنان هه رشتیک پیغه مبهری خودا هه رامی کرد بیت ههروه کوئه وه وایه خوای گه وه هه رامی کرد بیت». له

فهرمووده که [الحاکم والترمذی وابن ماجه باسناد صحیح] گپراویانه ته وه

وفهرمووده ی زوری مته واتیر هاتوو له پیغه مبهری خوداو هه -صلی الله علیه وسلم- که وه سیه تی هاوه لانی ده کرد له وتاره کانیدا تا ئاماده بوان فهرمانه کانی بگه یه ننه ئه وان هه ئاماده نه بون

«رَبِّ مَبْلَغٍ أَوْ عَى مِنْ سَامِعٍ»

«هه نديک له بیسه ران زیاتر تیده گهن له گه یه نه ره کان».

وله و فه رموودانه ش ئه وهی له لای بوخاری و مسلم هاتوو ه
که پیغه مبه ر-صلی الله علیه وسلم- کاتیک وتاری بو خه لکی
دا له حه جی مائئاوایی له رۆژی عه ره فه هاوتا به رۆژی چه ژنی
قوربان -یوم النحر-، پئیانی فه رموو:

«فَلْيَبْلُغِ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ فَرَبٍ مِنْ يَبْلُغُهُ أَوْ عَى لَهُ مِمَّنْ سَمِعَهُ»

«ئه وهی ئاماده یه با بیگه نیت به ئه وهی ئاماده نیه له وهیه
ئه و که سه ی ده ییستیت با شتر تیبگات له و که سه ی که
ده یگیرته وه».

ئه گهر سونه ته که ی حوجه نه بوایه له سه ر ئه وانه ی ده ی
بیستن و له سه ر ئه وانه یشی پئیان ده گات، وئه گهر به رده وام
حوجه نه بوایه هه تاوه کو رۆژی قیامهت ئه واهه رمانی
نه ده کرد به گه یاندنی، که واته سونهت حوجه یه کی دامه زراوه
له سه ر ئه وانه ی ده ییستن له ره سول الله وه-صلی الله علیه
وسلم- و له سه ر ئه وانه یشی بۆیان گیردراوه ته وه به سه نه دی
راست و سه حیح.

وهاوه لانی پیغه مبه ری خودا-صلی الله علیه وسلم- سونه ته
وته یی و کرداریه کانی ئه ویان پاراستوو و له به ریان کردوو ه
و گه یاندویانه به ئه وانه ی له پاشیان هاتون له تابعیه کان
و تابعیه کان گه یاندویانه به ئه وانه ی پاش خۆیان، و به م

شیوهیه زانایان نه‌وه له‌پاش نه‌وه و سه‌رده‌م له‌پاش سه‌رده‌م
 ئه‌م ئاینه‌یان بۆ ئی‌مه‌ گێ‌راوه‌ته‌وه، وه‌ به‌ جوانی له‌ کتێ‌به‌کانیان
 یاداشتیان کردووه‌ و فه‌رمووده‌ چه‌سپاو وراسته‌کانیان جیا
 کردووه‌ته‌وه له‌ فه‌رمووده‌ لاواز و زه‌عیفه‌کان، وه‌ بۆ جیاکاری
 به‌ینی فه‌رمووده‌ سه‌حیحه‌ و لاوازه‌کان چه‌ندین یاسا و
 رێ‌سیان بۆ دارشته‌ کردوون، وه‌ زانایان زۆر به‌چاکی
 فه‌رمووده‌کانیان پاراستووه‌ بۆ‌مان هه‌روه‌کو چۆن قورئان له‌
 لایه‌ن په‌روه‌ردگاره‌وه‌ پارێ‌زراوه‌ له‌ ده‌ستکاری کردنی
 ده‌ستکاریکاران و به‌لاری‌دا بردنی مولحیده‌کان و ده‌ستکاریکردنی
 چه‌واشه‌کاره‌کان ؛ ئه‌میش هاتنه‌ دی مانای ئه‌و ئایه‌ته‌یه‌ که
 خ‌وای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمو‌یت:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ واته‌: ﴿به‌راستی هه‌ر
 ئی‌مه‌ قورئانمان دابه‌زاندووه‌ و بێ‌گومان هه‌ر ئی‌مه‌ش پارێ‌زگاری
 ده‌که‌ین و (نایه‌لێ‌ن ده‌ستی خیانه‌تکار هیچ جو‌ره‌ ده‌ستیکی تی
 بخات و هه‌موو هه‌ولێ‌ک بۆ ده‌ستکاری کردنی نه‌زۆکه‌)﴾

و بێ‌گومان سونه‌تی پی‌غه‌مبه‌ری خودا -صلی الله علیه وسلم-
 وه‌حی دابه‌زێ‌راوه‌، خ‌وای گه‌وره‌ پاراستوویه‌تی هه‌روه‌کو چۆن
 قورئانی پاراستووه‌ و زانایانی رێ‌نمونی کردووه‌ بۆ پاراستنی
 فه‌رمووده‌کان، که‌ به‌لاری‌ بردنی چه‌واشه‌کاره‌کان
 ولی‌کدانه‌وه‌ی نه‌فامه‌کانی لی‌ دوور ده‌خه‌نه‌وه‌ و به‌رگری

لیده کهن به رامبه رتومه تی نه فام ودرۆزن و بی دینه کان، چۆن
 و نابییت له کاتییدا خوای گه وره فه رمووده کانی سه روه رمانی
 کردووه به رافه کاری قورئانی پیروژ و پروون که ره وهی ئه وهی
 تیی دایه له حوکمه کان و باسکردنی چهند حوکمیک که له
 قورئاندا باس نه کراوه، وه کو پروونکردنه وهی حوکمه کانی
 شیرپیدان وهه ندیک حوکمی په یوه ست به میرات
 وحه رامبوونی ئه وهی له یه ک کاتدا دوو خیزانی هه بییت که
 خوشکی یه کتر یان ئافره تیک وپوره که ی خیزانی بن وجگه
 له مانه له و حوکمانه ی که له سه حیجی سونه تدا هاتوون وله
 قورئانی پیروژدا باس نه کراون. هه ندیک له وته گیردراوه کان
 له هاوه لآن و تاببعیه کان وئه وانیه دووایان هاتون له زانایان
 که تیی دا باسی به گه وره دانانی سونه ت و واجبییتی
 کاریپکردنیان کردووه:

له بوخاری و موسلمدا هاتووه که ئه بو هورهیره -رهزای خوای
 لیبیت- فه رموویه تی:

لما توفي رسول الله -صلى الله عليه وسلم- وارتد من ارتد من
 العرب قال أبو بكر الصديق -رضي الله عنه- والله لأقاتلن من
 فرق بين الصلاة والزكاة، فقال له عمر -رضي الله عنه-:
 «كيف تقاتلهم وقد قال النبي -صلى الله عليه وسلم-: «أُمِرْتُ
 أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَإِذَا قَالُوا عَصَمُوا مِنِّي
 دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّهَا» فقال أبو بكر الصديق: أليست

الزكاة من حقها والله لو منعوني عناقاً كانوا يؤدونها إلى رسول الله -صلى الله عليه وسلم- لقاتلتهم على منعها. فقال عمر -رضي الله عنه-: فما هو إلا أن عرفت أن الله قد شرح صدر أبي بكر للقتال فعرفت أنه الحق،

کاتیک پیغمبری خودا -صلی الله علیه وسلم- وهفتی کرد کومه لیک هه لگه پانه وه له عه ره به کان، ئه بوبه کری سدیق -پهزای خوی لیبت- فه رموی: والله جهنگم دژی ئه وانهی جیاوازی ده کهن له نیوان نوژ وزه کات -واتا ده لپن نوژ ده کهین بهس زه کات نادهین-، عومهر -پهزای خوی لیبت- فه رموی: چون دژیان ده جهنگیت له کاتیک پیغمبر -صلی الله علیه وسلم- فه رمویته: «فه رمانم پیکراوه بجهنگم به رامبر خه لکی هه تاوه کو ده لپن: (لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) ئه گهر وتیان ئه وا خوین ومالیان له من پارێزراوه مه گهر به مافی پهوا نه بیت»، ئه بو به کری سدیق فه رموی: ئایا زه کات له مافی نیه والله ئه گهر -ته نانهت زه کاتی- مهرو مالاتیان نه دهن که ده یاندا به پیغمبری خودا -صلی الله علیه وسلم- ئه وا دژیان ده جهنگم به هوئی ئه و ریگری کردنه، عومهر -پهزای خوی لیبت- فه رموی: زانیم که خوی گه وره سینهی ئه بوبه کری رینموینی کردووه بو جهنگان بویه بۆم ده رکهوت که ئه و له سه ر حق و راستیه.

وهاوه لانیس هاو پای ئه بو به کر بوون -پهزای خویان لیبت- بویه جهنگان دژی هه لگه پاره کان -مورته ده کان- بوئه وهی بیانگه رینه وه بو ئیسلام وکوشتنی ئه وانهی که پیدایه بوون

لهسەر پاشگهزبوننهوهيان ، لهه چيرۆكهدا روونترين بهلگه ههيه لهسەر به گهوره دانانی سونهت و واجبیتی کردهوه پيکردنی،

وداپيرهی مردووێهک هات بۆ لای ئهبو بهکر -رهزای خوای لیبیت- پرسیری لیکرد سهبارهت به بهشی له میرات ئهویش پیتی فهرموو: هیچ بهشیك بۆ تۆ دانهنراوه له کتیی خوای گهوره ونازانم که پیغهمبهری خودا -صلی الله علیه وسلم- بریاری لهسەر شتیك دابیت بۆ تۆ وپرسیار له خهڵکی دهکهه، پاشان پرسیری له هاوهلان کرد -رهزای خویان لیبیت- وههندیکیان شاهیدیان لهسەر ئهوه دا که پیغهمبهر -صلی الله علیه وسلم- بریاری به یهک لهسەر شهش داوه بۆی، دواچار ئهبو بهکر بریاری یهک لهسەر شهشی بۆ دا. وعومهه -رهزای خوای لیبیت- وهسیهتی کاربهدهستانی دهکرد بۆئهوێ دادوهری لهنیوان خهڵکی بکهه به قورئان ئهگهر مهسهلهکه له قورئان نهبوو ئهوا به سونهتی پیغهمبهری خودا -صلی الله علیه وسلم-

وکاتیك حوکی ئهوانفرهتهی لا ناروون بوو که بههۆی لیدانی یهکیکهوه منداڵهکهی به مردووپی لهبارچوبو؛ پرسیری له هاوهلان کرد -رهزای خوانان لیبیت- لهمباریهوه موحهمهه کوری مهسلهمه و موغیرهی کوری شوعبه شاهیدیان دا - رهزای خویان لیبیت- بهوهی پیغهمبهر -صلی الله علیه وسلم-

وسلم- حوکمی له سهر داوه به وهی هیندهی سعری
 بهندهیه که- کوپلهیه که- خوینی کوپله له له بار چوو کهیه
 وکاتیک لای عوسمان -رهزای خوی لیبت- حوکمی عیده
 گرتنی ئافرهت له مالی میړدی له دووای وه فاتی هاوسه ری لا
 ناروون بوو، فریعه کچی مالک کوری سنان خوشکی ئه بی
 سه عید -رهزای خوی لیبت- هه والی پیدای : که پیغه مبه ر -
 صلی الله علیه وسلم- فه رمانی پیکردوو ه پاش ئه وهی
 میړده که ی وه فاتی کرد له ماله وه بیت هه تاوه کو ماوهی
 دیاریکراو ته واو ده بیت -چوار مانگ وده روژ- دوو جار
 عوسمان قه زاوه تی به وه کرد.

وبه م شیوهیه به پی سونه ت بریاری دا له سهر جیبه جیکردنی
 هه ددی شهرعی له سهر (وه لید کوری عوقبه) له وکاته ی
 ئاره قه ی خوارد ه وه، وکاتیک گه یشته به عه لی -رهزای خوی
 لیبت- که عوسمان -رهزای خوی لیبت- نه هی کردوو له
 موته عه ی هه ج -نییه ت هینان به هه ج وعومهر پیکه وه؛
 عه لی -رهزای خوی لیبت- نییه تی به هه ج وعومره پیکه وه
 هیئا وفه رمووی: واز نا هیئم له سونه تی پیغه مبه ری خودا -
 صلی الله علیه وسلم- به هو ی قسه ی هیچ یه کیک له
 خه لکی، وکاتیک هه ندیک خه لک به لگه یان هیئا یه وه
 به رامبه ر ئیبن عه باس -رهزای خویان لیبت- به قسه ی
 ئه بوبه کر وعومهر -رهزای خویان لیبت- سه باره ت به

موتعهی چه ج - نییهت هینان به چه ج و عومه ر پیکه وه - و
 باشتر وایه ته نها چه ج بکریت، ئیین عه باس فهرمووی: نزیکه
 له وهی به رد باران بکرین له ئاسمانه وه، ده لئیم: پیغه مبه ری
 خودا - صلی الله علیه وسلم - فهرموویه تی و ئیوه ده لئین
 ئه بوبه کر و عومه ر فهرموویانه. ئه گهر که سیک پیچه وانیه
 سونهت بکات به هووی قسه ی ئه بوبه کر و عومه ره وه ؛
 مه ترسی سزادانی له سه ر بیّت، ئه ی سه بارهت به حالی ئه و
 که سه ی پیچه وانیه ی سونهت ده کات به هووی راو بو چوونی
 که سیکی تر له خوار ئه وانیه وه یان به هووی را و بو چوونی
 خوویه وه چی بلئین، وکاتیکی هه ندیک خه لک ناکوک بوون
 له گه ل عبدالله ی کوری عومه ر - ره زای خوایان لیبت -
 سه بارهت به شتیکی له سونهت عبدالله فهرمووی: ئایا ئیمه
 فهرمانمان پیکراوه به شوینکه وتنی عومه ر یان شوینکه وتنی
 سونهت؟

وکاتیکی پیاوینک وتی به عیمرانی کوری حوصهین - ره زای
 خوایان لیبت - : سه بارهت به قورئان قسه مان بو بکه
 له کاتیکیدا ئه و باسی سونهتی ده کرد - ره زای خوای لیبت -
 فهرمووی: سونهت رافه ی قورئانی خوای گه ورهیه و ئه گهر
 سونهت نه بو وایه نه مانده زانی که نوژی نیوه رۆ چوار پکاته
 و نوژی مه غریب سی پکاته و نوژی به یانی دوو پکاته و
 ورده کاری حوکه مانی زه کات وزور شتی تر نه زانراو بوو

له لاماڼ که سونهت به وردی باس وړوونی کړدووه ته وه، وگېرانه وهی زور هاتووه له هاوه لانه وه - په زای خویان لیبت - سه بارهت به به گه وره دانانی سونهت و واجبیتی کړده وه پیکردنی وئا گدار کړدنه وه له پیچه وانه کړدنی، له وانه ش له وکاته ی عبدالله کوری عومه ر - په زای خوی لیبت - ده گپړیته وه که پیغه مبه ری خودا - صلی الله علیه وسلم - فهرموویه تی:

(لَا تَمْنَعُوا إِمَاءَ اللَّهِ مَسَاجِدَ اللَّهِ).

«رېگری مه کهن له ئافره تان له وهی ئاماده ی مزگه وته کان بن».

هه ندیک له کوره کانی ووتیان: والله رېگریان لیده کهین. (عبدالله) لی تورپه بو زیانیکی زوری پیوت وپاشان فهرمووی: ده لیم پیغه مبه ری خودا فهرموویه تی وتو ده لیبت والله رېگریان لیده کهین. کاتیک عبدالله کوری ئین موغه فه لی موزه نی - په زای خوی لیبت - که له هاوه لانی پیغه مبه ری خودایه - صلی الله علیه وسلم - بینی که سیکی نزیکی خه ریکی به رده ه لدا نه به په نچه کانی - به په له پیتکه - ، و (ئین موغل) پی فهرموو: «پیغه مبه ر - صلی الله علیه وسلم - نه هی کړدووه له وکاره *»، و فهرموویه تی: «نه راوی پی ده کریت، ونه زیان به دوژمن ده گه یه نیت، به لکو چاو کویر ده کات، وددان ده شکینیت»، پاشان که سه نزیکه که ی دیسانه وه به رده وام

بوو له سهر کاره که ی خوی ووازی نه هیڼا، (ئین موغه فهل) فهرمووی: پیت ده ئیم که پیغه مبه ر-صلی الله علیه وسلم- نه هی لی کردوو، و هر به رده وامت له سهر کاره که ت! هرگیز قسه ت له گه لدا ناکه م. * (په له پیتکه -خه زف: الخذف- : شیوه یه کی وه شانندی ورده به رده به به کاره ینانی په نجه ی ده ست)

و (البیهقی) ده یگ یرپته وه له ئه یوبی سیختیانی تابیعیه وه که فهرموویه تی: ئه گه ر باسی سونه ت کرد بو که سیک ووتی واز له مه بینه، و باسی قورئمانمان بو بکه ئه وازانه که گومرایه، و ئه وزاعی -ره حمه تی خوی لیبت- فهرموویه تی: سونه ت بریار له سهر قورئان ده دات وروونی ده کاته وه یان ئه وه ی ره هایه له قورئاندا له سونه تدا دیاریکراوه یان هه ندیک حوکم باس ده کریت له سونه تدا که له قورئاندا نه هاتوو، هه روه کو خوی گه وره -سبحانه و تعالی- ده فهرمویت:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾ واته: ﴿و ئیمه قورئانمان بو تو دابه زاند، تا بو خه لکی ئه وه روون بکه یته وه که بو یان دابه زیندراوه، بو ئه وه ی بیریک بکه نه وه و تیفکرن﴾

و پیغه مبه ر-صلی الله علیه وسلم- ده فهرمویت:

«أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ»

«من قورئانم پیدراوه و هاوشیوهی قورئان- مه بهستی
سوننه-»،

بهیههقی ریوایهتی کردووه له عامر شه عبیهوه -رهحمهتی
خوای لیبت- به هه ندیک خه لکی وت: ئیوه تیاچوون
له وکاتهی وازتان له ئاثر هینا مه بهستی فهرمووده
سه حیحه کانه،

و ههر بهیههقی دهیگیرتهوه له ئه وزاعیهوه -رهحمهتی خوای
لیبت- که به هه ندیک له هاوه لانی ووت: ئه گهر
فهرموودهیه کت پیگه یشت له پیغه مبهری خداوه -صلی
الله علیه وسلم- ئامان نه کهیت قسانیک بکهیت جیاواز له
فهرمووده کهی سهروه رمان، به ته ئکید سهروه رمان گه ینهری
ئه مره کانی الله

وه ههر بهیههقی له ئیمام سوفیانی کوری سه عیدی سه وریهوه
-رهحمهتی خوای لیبت- دهیگیرتهوه که فهرموویهتی:
زانست هه مووی بریتییه له زانست به ئاثر -قسه کانی
پیشین-، وئیمای مالیک -رهحمهتی خوای لیبت-
فهرموویهتی: هه موو یه کیکمان قسهی وهرده گیریت ورهت
ده کریتتهوه مه گهر خاوهنی ئه م گۆره نه بیت وئاماژهی کرد بو
گۆری پیغه مبهری خدا -صلی الله علیه وسلم-.

وئەبو حەنەئە -رەحمەتی خەوای لیبیّت- دەلّیت: ئەگەر
فەرمووده مان پێگەشت لە پیغەمبەری خوداوە -صلی اللّٰه
علیہ وسلم- ئەوا لەسەر سەر وچاوە.

وئیمامی شافعی -رەحمەتی خەوای لیبیّت- فەرموویەتی:
هەرکاتیک فەرمووده یەکی سەحیح بۆتان گێرانەو یە لە
پیغەمبەری خوداوە -صلی اللّٰه علیہ وسلم- و دەستم پێوە
نەگرت و کارم پێنەکرد ئەوا دەتانکەم بە شاھید لەسەر ئەو ی
ئەقلم نەماوە و لە دەستمداوە.

و هەر و هە -رەحمەتی خەوای لیبیّت- فەرموویەتی: ئەگەر
قەسە یە کم و وت و فەرمووده یە کتان بیست لە پیغەمبەری
خوداوە -صلی اللّٰه علیہ وسلم- کە پێچەوانە ی بوو ئەوا
قەسە کە ی من بە دەن بە دیواردا -رەتی بکە نەوہ-.

وئیمامی ئەحمەد -رەحمەتی خەوای لیبیّت- بە هەندیک لە
هاوەلانی فەرموو: تەقلیدی -لاسا ی- من و مالیک و شافعی
مە کە و لەو شوینەو بە لگە وەر بگرە کە ئیمەو وەرمانگرتووہ
-واتا دەست بە فەرمووده کانی سەر وەر و بە گرە و بەس-.

و هەر و هە -رەحمەتی خەوای لیبیّت- فەرموویەتی: سەیرە
بەلامەو کە سانیک ئیسناد و چەسپاوی ئیسنادیان بۆ
دەرکەوتووہ لە پیغەمبەری خوداوە -صلی اللّٰه علیہ وسلم-
پاشان دەچن بۆ لای سوفیان -بۆ ئەو ی فتوایان بۆ بدات

له سهر مه سه له يه ک که فهرمووده ی روونی له سه ره-،
وخوای گه وره -سبحانه وتعالی- ده فهرمویت:

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ
يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ واته: ﴿ده با ئه وانه ی که سه ریچی له
فه رمانی ده که ن بترسن له وه ی که تووشی تاقی کردنه وه یه کی
سه خت، یان تووشی سزایه کی به ئیش بین﴾ وههروه ها
فه رموویه تی: ئایا ده زانی فیتنه چیه؟ فیتنه شیرک وهابو به ش
دانانه بۆ الله، له وه یه ئه گهر هه ندیک له فهرمووده کانی -
صلی الله علیه وسلم- رت بکاته وه؛ دلی تووشی شتیک له
گومرایی ولادان بیت، ودووا جار گومرای ده بیت.

و به یهه قی ده یگرتیه وه له موجهیدی تاببعیه وه سه باره ت
به م ئایه ته که خوای گه وره ده فهرمویت:

﴿إِنْ تَنَارَ غُتْمٌ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ﴾

﴿إِنْ تَنَارَ غُتْمٌ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ﴾ واته: ﴿خو
ئه گهر له شتیکدا بوو به کیشه تان ده رباره ی حوکی خوایی،
ئه وه ئه و کیشه یه بگرتیه وه بۆ لای خواو پیغه مبه ره که ی
(صلی الله علیه وسلم) (که قورئان و سوننه ت
ده گه یه نیت)﴾ موجهید فهرموویه تی: گه رانه وه بۆ لای
خوای گه وره؛ واتا گه رانه وه بۆ قورئان، وگه رانه وه بۆ لای
پیغه مبه ره که ی واتا گه رانه وه بۆ سوننه ت.

و بهیهه قی له زوهریه وه دگیریتته وه -رهمه تی خوی لیبت-
 فهرموویه تی: زانایانی پیشوومان فهرموویانه دهستگرتن به
 سونه توه ؛ هوکاری رزگاربوونه، وه ئیین قودامه -رهمه تی
 خوی لیبت- له کتیی (روضه الناظر) سه بارهت به
 روونکردنه وهی بنچینه کانی حوکه کان دهلیت: وبنچینهی
 دووهم له به لگه کان سونه تی پیغه مبهری خودایه -صلی الله
 علیه وسلم- وفهرمووده کانی پیغه مبهری خودا -صلی الله
 علیه وسلم- به لگه یه له سهر راستگویی ئه و، وه الله فهرمانی
 کردووه به گوپرایه لی کردنی وهو شداری داوه له سهرپیچی
 کردنی

مه به ست باسکرا.

ئیین وکه سیر له رافه ی ئه م ئایه ته دا فهرموویه تی :

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ
 يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ واته: له ئه مره کانی سه روه رمان،
 وئه مره کانی واته: ریباز ومه نه هج و سونهت وشه ریه تی، بویه
 قسه وکرده وه کان به سوننه تی سه روه رمان ده پیوریت
 و به راورد ده کریت، ههر قسه وکرده وه یه ک به پیی سونهت
 بیت ئه واه قبول ده کریت وئه گهر پیچه وانیه ی بیت رهت
 ده کریتته وه با خاوه نه که ی ههر که سیک بیت،

له بوخاری وموسلمدا هاتووہ کہ پیغہمبہری خودا -صلی اللہ علیہ وسلم- فہرموویہ تی:

«مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ»

«ہہرکہسیک کردہوہیہ ک بکات کہ فہرمانی ئیمہی لہسہر نہبیٹ -لہئاینی ئیمہ نہبیٹ- ئەوا رەت دەکریتەوہ»

واتا با بترسیٹ وئاگادار بیٹ ئەو کہسہی سہرپیچی شہریعہ تی پیغہمبہر دەکات لہ نہینی وئاشکراڊا:

(أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ).

﴿أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ﴾

واتا: لہدلیاندا کوفر یان دوورووی -نیفاق- یان بیدعہ سہرہہلبدات.

(أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ).

﴿أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

واتا لہدونیاڊا بہ کوشتن یان حەددی شہرعی یان زیندان یان ہتد، ہہروہ کو ئیمام ئەحمەد دەگیږیتەوہ لہ عبدالرزاق لہ معمر لہ ہمام ئبین مونہبیہ فہرموویہ تی: ئەبو ہورہیرہ ئەمہی بۆمان باسکرد: کہ پیغہمبہری خودا -صلی اللہ علیہ وسلم- فہرموویہ تی:

«مَثَلِي وَمَثَلُكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهَا جَعَلَ الْفَرَاشُ وَهَذِهِ الدَّوَابُّ اللَّائِي يَقَعْنَ فِي النَّارِ يَقَعْنَ فِيهَا

وَجَعَلَ يَحْجُزُهُنَّ وَيَعْلِبْنَهُ فَيَقْتَحِمْنَ فِيهَا قَالَ فَذَلِكَ مِثْلِي وَمِثْلَكُمْ أَنَا
أَخَذُ بِحَجَزِكُمْ عَنِ النَّارِ هَلُمَّ عَنِ النَّارِ فَتَعْلُبُونِي وَتَقْتَحِمُونَ فِيهَا»

«نمونه‌ی من وئیوه نمونه‌ی پیاویکه ئاگریکی کردۆته‌وه وکاتیکی چوارده‌وری روشن بویه‌وه، له‌وکاته‌دا په‌پوله وحه‌شهراتی چوارده‌وری ئاگره‌که خه‌ریکه بکه‌ونه ناو ئاگره‌که، ئه‌وکه‌سه‌ش به‌رده‌وام ریگریان لیده‌کات تانه‌که‌ونه ناو ئاگره‌که‌وه به‌لام دوو‌اجار کوژناده‌ن وده‌که‌ونه ناو ئاگره‌که‌وه، ئه‌وه نمونه‌ی من وئیویه به‌رده‌وام ده‌ستم پیتانه‌ویه وئاگادارتان ده‌که‌مه‌وه له‌ دۆزه‌خ به‌لام ئیوه سه‌ره‌رای هه‌وله‌کانی من هه‌ر خۆتان ده‌خه‌نه‌ نیویه‌وه».

بوخاری وموسلم ریوایه‌تیان کردوه له‌ ریگه‌ی عبد‌الرزاq ووسیوطی - په‌حمه‌تی خوای لیبیت- له‌ کتیی (مفتاح الجنة) سه‌باره‌ت به‌وه‌ی که سونه‌ت به‌لگه‌یه ؛ ده‌لیت: بزنان - په‌حمه‌تی خواتان لیبیت- هه‌رکه‌سیک نکۆلی بکات له‌وه‌ی فه‌رمووده‌ی پیغه‌مبه‌ر -صلی الله علیه وسلم- قسه‌یان کرده‌وه بی‌ت به‌مه‌رجه‌ زانراوه‌کانیه‌وه له‌ بنچینه‌کانی به‌لگه‌هینانه‌وه نیه‌ ئه‌وا تووشی کوفر بووه‌ وده‌رچوونه‌ له‌ بازنه‌ی ئیسلام و له‌گه‌ل جوله‌که‌ وگاوپان هه‌ریه‌کیک له‌وانه‌حه‌شر ده‌کریت که خوای گه‌وره‌بیه‌ویت له‌کۆمه‌له‌ کافره‌کان،

مه‌به‌ست باسکرا.

وگېړانه وهی زور له هاوه لان وتابعین وئوانه ی له پاشیان
 هاتوون له زانایان سه بارهت به گه وره دانانی سونهت و
 واجبیټی کرده وه پیکردنی وئاگادارکردنه وه له پیچه وانه
 وموخاله فیه کردنی زور زیاتره له وهی باسماں کردووه،
 هیوادارم ئه وهی باسکرا له ئایهت وفه رمووده وگېړانه وه کانی
 تر بهس بیټ وقایلکار بیټ بو ئه وانه ی هه ق وراستیان
 ده ویټ، وداواکارین خوی گه وره ئیمه وهه موو مسوئلما نان
 سه رکه وتوو بکات بوئنه وهی خوی پی رازیه وپاریزراو بین له
 هوکاره کانی توره بوونی، وداواکارین هیدایه تمان بدات بو سهر
 ریبازه راسته که ی خوی.

وصلی الله وسلم علی عبده ورسوله، نبینا محمد وعلی آله
 وأصحابه وأتباعه بإحسان.

عبد العزیز بن عبد الله بن باز - رحمه تی خوی لیبیټ -

پښت

- واجبېتی په پړه وکړد وکرده وه کړد به سونه تی پیغه مبهری خدا -
صلی الله علیه وسلم- وکوفری ته و که سهی نکولی له نه مه ده کات 3
3دانه ر
3پیښه کی
4ته و بنچینه ی به هه ند وهرده گیریت له چه سپاندنی حوکه کاند 4
4بنچینه ی یه که م: قورثانی پیروز 4
بنچینه ی دوو هم: ته وه ی به سه حیجی وچه سپاوی هاتووه له
پیغه مبهری خدا وه -صلی الله علیه وسلم- وهاوه لانی وئه وانه ی
پاشیان له زانایان وئیمانداران 9